ULTIMA ARMĂ SECRETĂ A CELUI DE-AL III-LEA REICH

de Josef Nesvadba

Traducerea: Ştefan Ghidoveanu

“Nimeni nu a fost încă în stare să dovedească”, am sfârşit eu printr-o înfloritură de limbaj, “că omul nu este sclavul eredităţii, că în tot ceea ce gândeşte nu depinde de strămoşii săi şi că există vreo altă speranţă de a-l transforma, în afara încrucişărilor de genul celor practicate la cai ori la iepuri. Nu e nevoie să zâmbiţi atât de dispreţuitor”, m-am adresat eu doctorului ce şedea lângă mine. “Credeţi că mediul este cel mai puternic factor de influenţare a oamenilor, pentru că trăiţi într-o societate nouă. Dar nu puteţi dovedi aceasta pe cale experimentală, căci nu poţi să te joci cu nişte oameni aşa cum faceţi voi cu bieţii câini sau cobai”.

Ne aflam în trenul de noapte; caloriferele nu funcţionau, aşa că încercam să ne încălzim lăsându-ne înflăcăraţi de propriile noastre teorii. În faţa mea stătea o fată blondă, de vreo şaptesprezece ani; nu-i zăream ochii, dar speram că ascultă tot ce spun. Pentru ea mă lansasem, de fapt, în discuţia asta plină de elocinţă; iar doctorul părea un rival deosebit de periculos.

“Zâmbesc pentru că tocmai mi-am amintit de o serie de experienţe pe oameni, ce ar putea fi aplicate aici”, răspunse acesta liniştit. “Am auzit despre ele cam cu un an în urmă, de la farmacistul nostru, pe nume Hutzvalek, un ins care a trăit o aventură ciudată, spre sfârşitul ultimului război”.

...Era cu puţin înainte dc asediul Berlinului, pe vremea când Patton îşi desfăşura ofensiva dinspre vest şi când căile ferate germane pierdeau locomotivă după locomotivă, din pricina sabotajelor. Naziştii loiali mai aveau o singură speranţă — arma secretă pe care le-o promisese Goebbels, V1 şi V2 erau deja istorie petrecută la Londra, iar ofensiva aliaţilor îşi urma nestingherită cursul. Nici un om înzestrat cât de cât cu bun simţ nu mai credea că zvonul despre arme secrete ar fi altceva decât un bluff. Hutzvalek gândea şi el acelaşi lucru; muncea pe atunci la farmacia de lângă uzinele de gaz Michle şi se descurca de minune, câştigând o groază de bani pe cont propriu, din prepararea acasă a unor creme de faţă cu lanolină furată. Îşi adora nevasta; nu erau căsătoriţi de mult timp, pentru că părinţii ei nu fuseseră de acord, apoi renunţaseră doar fiindcă mariajul o salvase de la muncă în Germania. Nu aveau nici un motiv să-l placă pe Hutzvalek; se bucura de reputaţia unuia care iubeşte prea mult petrecerile, femeile şi vinul făcut în casă; în acea perioadă toţi beau vin făcut din resturi de pâine. După

căsătorie, devenise totuşi un om aşezat, îi luase pe socri drept parteneri în afacerea cu cremă de faţă şi aştepta plin de mulţumire să se sfârşească războiul. Până într-o dimineaţă de februarie, când îl vizită Gestapo-ul.

Dublură în pofida voinţei sale

I-au pus cătuşele încă de la uşă. Pe socru-său l-au plesnit peste faţă, pe nevastă-sa, care-i ruga în genunchi să-l lase în pace, au lovit-o cu piciorul. Au trântit-o pe soacră la pământ, l-au aruncat din leagăn pe noul-născut şi au trezit băieţelul în vârstă de doi ani.

Din bibliotecă au luat cinci cărţi, iar salteaua au sfâşiat-o, împrăştiind puful. Cu toate acestea, în final s-a dovedit a nu fi vorba despre Gestapo.

Au coborît din Mercedes în afara oraşului şi şi-au scos hainele de piele. L-au condus pe Hutzvalek în adâncul pădurii, urmând nişte poteci numai de ei ştiute. Nimeni nu i-a spus un cuvânt şi el a crezut că urmează să fie lovit. A încercat sâ le explice cum făcuse rost de lanolinâ, să le înmoaie inimile, dar n-a primit nici un răspuns, deşi vorbea o germană destul de bună.

În mijlocul pădurii se afla o cabană de vânătoare, unde îi aştepta un străin îmbrăcat într-o jachetă de tweed, cum nu mai purta nimeni în Protectorat. Omul îi oferi lui Hutzvalek ţigări Chesterfield şi ciocolată Golden Milk.

„Nu sunteţi de la Gestapo?” întrebă Hutzvalek uluit, privind în jurul său. Rămăseseră singuri în încăpere.

„Nu, nu suntem de la Gestapo”, vorbi străinul, într-o cehă fluentă. “Şi nici nu trebuie să te consideri sub arest. De-acum înainte eşti doar mobilizat”.

“Cum aşa? Şi pentru ce? într-o săptămână sau două, războiul o să se termine. Moscova anunţa în ştirile de azi-noapte...” Străinul se încruntă.

“Sunt colonelul Borovetz”, zise, lăsând să se înţeleagă că este mai în măsură decât el să aprecieze situaţia frontului. “Războiul e *aproape* de sfârşit — cu condiţia ca germanii să nu folosească ultima lor armă secretă...” Se ridică de pe scaun şi începu să se plimbe încolo şi încoace. Cu mişcări lente desfăcu cătuşele pe care Hutzvalek le mai purta încă la încheieturi.

“Ce armă secretă?” întrebă farmacistul, mirându-se de ce-ar fi avut nevoie Borovetz să-l mobilizeze tocmai pe el. Să fi avut acea armă de-a face cu medicamentele?

“Este exact lucrul pe care trebuie să-l aflăm”, zise colonelul. “Am fost informaţi că ultimele măsuri ce vor fi luate de comandamentul suprem al SS-ului poartă indicativul «Heil herod», dar mai multe nu ştim. Nu ştim nici măcar la ce se referă acest indicativ. Singurul lucru cunoscut este acela că ucigaşii, cei mai renumiţi, de pe front şi din spatele acestuia, au fost chemaţi şi găzduiţi într-o fabrică părăsită de lângă Bohosudov. Zona e atât de bine păzită, încât până acum am dat greş în toate încercările de a afla chiar şi cel mai neînsemnat amănunt despre ea, deşi am pierdut un număr destul de mare de oameni. De aceea am decis să strecurăm la faţa locului pe cineva care să participe efectiv la întreaga acţiune...”

“Şi cine o să fie acela?” întrebă Hutzvalek, gândindu-se că toată ideea asta cu spionajul în ultimele zile de război era pur şi simplu ridicolă. “Cine va reuşi să pătrundă înăuntru?”

Borovetz îi aşeză în faţă o fotografie. “Unul dintre primii indivizi aduşi să ia parte la testele privind arma secretă va fi Sturmbannführer Yeschke...” Farmacistul îşi forţă memoria ca să-şi amintească unde-l mai văzuse pe insul în uniformă neagră. După care colonelul puse alături de fotografie o oglindă de buzunar şi Hutzvalek sări brusc în picioare. Din fotografie, ca şi din oglindă, îl privea propriul său chip.

“Nu e posibil”, şopti.

“Semănaţi amândoi ca două picături de apă. Evident că va trebui să ne descotorosim de el şi să te strecurăm pe dumneata în laboratorul secret. După două săptămâni, te vor trimite înapoi. Ştim că toţi aceia care lucrează la proiect nu stau acolo mai mult de două săptămâni. Mă vei suna la acest număr; în caz că nu reuşeşti să dai de mine, poţi să laşi o descriere a armei în ascunzătoarea de sub mormântul lui Jan Hus...”

Hutzvalek protestă. “Sunt farmacist, N-am făcut decât două săptămâni de instrucţie militară şi asta înainte de München, în plus, nu ştiu nici cel mai mic lucru despre uniformele SS-ului. M-aş da de gol imediat”.

“Eşti singurul care seamănă cu vreun măcelar dintr-ăştia şi pot să-ţi spun că am răscolit toate arhivele armatelor aliate. Viitorul umanităţii depinde acum de misiunea ta, în mâinile tale stă victoria noastră asupra lui Hiller, Frate”, spuse colonelul, folosind apelativul unui legionar ceh şi privi cu tristeţe la urmele roşii lăsate de cătuşele dc oţel pe încheieturile lui Hutzvalek.

Până în clipa aceea farmacistul presupusese că-l vor învinge pe Hiller şi fără ajutorul lui. Scutură neîncrezător din cap. “Pentru raportul final vei fi plătit cu o sută de mii de franci elveţieni”, continuă colonelul. Hutzvalek făcu rapid câteva calcule mentale: suma era suficientă pentru a-şi cumpăra o mică farmacie în Elveţia. Dar merita oare să-şi rişte viaţa pentru aşa ceva? Borovetz se ridică nerăbdător în picioare. Deschise sertarul şi scoase de acolo o armă cu repetiţie, de provenienţă americană, dotată cu amortizor de zgomot. Era, aşadar, o problemă de alegere între viaţă şi moarte... Farmacistul încuviinţă grăbit din cap.

“Dacă mor, banii să fie daţi copiilor mei, Frate...” Nu-i era totuşi teamă. Se simţea ca atunci când închei o asigurare pe viaţă sau când îţi vinzi propriul chip.

Experienţa

Singurul lucru care le interesa pe santinelele de la intrare în fabrica Bohosudov era ca imaginea reală să corespundă cu fotografia. Şezând încruntat lângă şofer se afla replica exactă a Sturmbannführer-ului Yeschke, nebărbierit şi prost dispus după o noapte în care nu dormise câtuşi de puţin, în urma călătoriei de pe front până în acel loc. L-au lăsat să treacă peste mai multe şiruri de sârmă ghimpată până în interiorul curţii, iar de acolo, printr-un atelier nefolosit, până la următorul post de pază. Li s-a cerut parola, dar memoria era punctul forte al lui Hutzvalek, aşa că l-au dus mai departe, la intrarea în subteran, unde a fost preluat de o gardiană blondă, înaltă şi nu chiar foarte tânără, al cărei nume se dovedi a fi Leni.

“Te simţi în stare să începi lucrul chiar acum?” îl întrebă ea. Hutzvalek-Yeschke încuviinţă din cap. Cu cât termina mai repede cu atât mai bine. Totul. Şi orice-ar însemna asta... într-o celulă subterană, aducând mai mult a cameră de hotel, se prăbuşi pe patul moale, ştergându-şi sudoarea de pe frunte. Îşi desfăcu de la gât Crucea de Fier care aproape că-l sufoca şi privi în jur, pe pereţi. Se aştepta să vadă acolo schiţe ale armei secrete, descoperi în schimb o mulţime dc poze cu nemţoaice foarte frumoase, goale şi blonde, etalându-se privirilor lui în cele mai ademenitoare poziţii. Ce legătură aveau aceste nuduri cu ultima armă secretă a celui de-al treilea Reich? Nu reuşea să-şi dea seama în nici un fel. La scurt timp după aceea, uşa se deschise şi Leni pătrunse în încăpere purtând pe ea doar un

simplu halat. Era, cu siguranţă, mult mai expertă decât Hutzvalek în a-şi scoate uniforma. Puse o sticlă de coniac pe masă, apoi se năpusti asupra lui. La început, Hutzvalek încercă să-i ţină piept, apoi îşi dădu seama că nu era vorba despre un meci de lupte.

“Avem voie să facem aşa ceva?” întrebă el, bănuitor, puţin mai târziu, în timp ce şedeau întinşi unul lângă altul pe salteaua din puf moale, aflată într-un colţ al camerei.

“Ce înseamnă avem voie ?” întrebă ea, fără să înţeleagă.

“Păi, vreau să spun, aici, unde construim arma secretă...” Femeia începu să râdă, însă nu pentru multă vreme. Se dădu jos din pat şi atunci el îşi dădu seama că nu era Leni, ci altcineva. Iar când ridică braţul, schiţând salutul arian, observă că părul de la subsuoara ei era brun-roşcat. O văzu apucând halatul şi sticla de coniac de pe masă şi ieşind cu un mers tot atât de ţeapăn ca defilarea unui soldat la paradă.

Asta era culmea! Timp de o săptămână îl fugăriseră în jurul terenului de antrenament, ori îi umpluseră mintea cu faptele de eriosm ale lui Yeschke şi cu mutrele a o groază dintre cunoscuţii lui; şapte zile întregi, de dimineaţă şi până seara, farmacistul trebuise să înveţe pe dinafară regulamentele SS — totul ca să afle nu o armă secretă, ci capacităţile sexuale ale unei târfe oarecare, îmbrăcate în gardiană?

În dimineaţa următoare fusese trezit de o altă femeie. Trebuise desigur, să-i povestească despre faptele sale de eroism de la Voronej. Iar când ea voise să-i vadă rănile, se speriase în aşa hal, încât se grăbise s-o sărute, numai ca să nu-i dea posibilitatea să-şi continue interogatoriul. De astă dată blonda avea părul încă mai deschis la culoare şi la trup era mai dolofană.

“Cu siguranţă că în clipa asta Führer-ul se uită la noi... va fi copilul Führer-ului. Siegfried Hitler...”, zise ea, cu evlavie, împiedicându-se în timp ce mergea, ca şi cum s-ar fi aflat în transă. Hutzvalek începu să se teamă că în ritmul acela nu va rezista timp de două săptămâni, aşa că în drumul ei spre uşă îi fură femeii coniacul. Bău de unul singur în celula lui, toată ziua, doar cu frumuseţile acelea goale pe pereţi, iar spre seară sparse sticla, zvârlind-o într-una dintre ele.

“Duci dorul grenadelor de mână?” întrebă a treia femeie, care nici măcar nu se mai obosi să vină la el îmbrăcată în halat.

"Poţi să te antrenezi aici, în fabrică; deseori ne păstrăm în formă folosind grenade reale împotriva prizonierilor de război..." Şi se aşeză pe pat cu acel calm prozaic şi acea lipsă de atracţie proprii unei paciente pregătindu-se pentru un examen ginecologic. Hutzvalek începu s-o bată; femeia îi mulţumi plină de încântare.

Îl ţinură ocupat în felul acesta timp de o săptămână.

"Vreau să văd arma secretă", cerea el, în fiecare zi. "Am fost trimis aici ca să testez arma secretă. Camarazii mei îşi sacrifică vieţile pe front, iar eu îmi pierd clipele cu voi. La ce bun m-aţi mai adus aici?" Femeile îi râdeau în faţă, din cameră nu putea ieşi. Pe coridor se afla zi şi noapte o santinelă; în plus nu ştia nici unde duce coridorul. Vreme de şapte zile nu-l lăsară să ia măcar o gură de aer proaspăt.

În a opta seară apăru, pentru prima dată, un bărbat. Nici măcar nu venea cu o sticlă de cocniac! Se numea Dr. Müller, cel puţin aşa i se prezentase; ochii îi erau ascunşi în spatele unor ochelari întunecaţi, iar partea de jos a feţei îi era acoperită de o mască albă, ca şi cum tocmai atunci ar fi ieşit din operaţie.

"Îţi mulţumesc! Ai reuşit la examen cel mai bine dintre toţi. Îl voi informa personal pe Führer..."

"Despre ce?" Hutzvalek nu reuşea deloc să dea de capătul întregii afaceri.

"Într-o săptămână vei avea un detaşament format din cei mai vajnici luptători, oameni pe care să te poţi bizui în orice privinţă. Vom face ca arma noastră secretă să intre în acţiune..." Müller râse cu asemenea intensitate, încât i se umflă masca. "Vei primi o înaltă distincţie militară."

"Şi totuşi, pentru ce? Dc ce? Care este ultima noastră armă secretă?" Farmacistul avu grijă să spună "a noastră". În câteva cuvinte, Müller îi explică totul. Cercetătorii descoperiseră o metodă de a grăbi maturizarea foetuşilor umani. Un adult putea fi produs la numai şapte zile de la procreare.

"Chiar nu întrezăreşti uriaşele posibilităţi ale acestui fapt? Cu un an în urmă, descoperirea ar fi întors cursul războiului; i-am fi putut sacrifica pe toţi cei vii, trimiţându-i pe front şi să-i aducem la maturitate pe aceia aflaţi încă în pântecul mamei. Acum, cel puţin, suntem siguri că vom câştiga pacea. Ne-a rămas prea puţin timp şi prea puţin material; prin intermediul noii descoperiri trebuie să le valorificăm cât mai bine. Am

aranjat în aşa fel încât femeile cele mai de nădejde - vreau să spun cele mai loiale nemţoaice — să fie trimise aici de la divizia Lebensborn, care, aşa cum ştii, i-a furnizat Führer-ului copii încă de la începutul războiului. Le împreunăm cu cei mai buni dintre luptătorii noştri, de pe front şi din teritoriile ocupate. Fiecare dintre voi veţi avea propriul vostru detaşament de soldaţi, după preferinţă; nu vor fi nişte mucoşi încrezuţi din Hitlerjugend, în stare să spele putina la prima împuşcătură sau să lase pe orice popă linguşitor să-i zăpăcească de cap. Vor fi întocmai ca tine, în toate privinţele, căci abia se vor fi născut pe lume. Aidoma ţie, vor fi capabili de orice. Operaţiunea «Heil Herod» poate începe! Nimeni nu va încerca să o amâne acum. Ultima noastră armă secretă şi-a dovedit viabilitatea!”

Îl strânse pe Hutzvalek de mână, scoase un „Heil!” ca un lătrat, apoi dispăru.

Plecă împreună cu Leni, singura femeie cu care nu fusese obligat să se culce cât timp stătuse acolo. Merseră într-o maşină de culoare închisă, timp dc vreo patru ore, şi în cele din urmă se opriră în faţa unei clădiri albe, de dimensiuni impunătoare. Leni îl conduse înăuntru.

“În acest loc este sala de aşteptare”, îi arătă ea. “Mamele îşi vor pune copiii aici, li se va face o injecţie, apoi cadavrele vor fi arse dincolo. Va trebui să lichidăm imediat orice încercare de împotrivire. În oraş va fi declanşată o epidemie; în felul acesta se va confirma presupunerea că vrem să inoculăm toţi copiii. O întreagă generaţie va fi pierdută pentru ei. Iar dacă vor apărea semnele unui noi conflict, timp de cincisprezece ani nu vor mai avea bărbaţi pe care să-i mobilizeze...” Zâmbi visătoare. “Când acţiunea va fi încheiată, o să aruncăm totul în aer.” În timp ce vorbea, arăta cu degetul spre o manetă situată lângă uşă. Avea înfăţişarea întrerupătorului principal de la un fotometru electric...

„Vom distruge toţi copiii localnici”, zise ea, în vreme ce porneau iarăşi la drum. Hutzvalek încă nu reuşea să-şi revină din uluială. Privind în jur, zări la orizont conturul castelului. Se aflau, aşadar, la Praga. Urma să-şi ucidă proprii-i copii...

Leni îl duse cu maşina la Holesovice. Pe când deschidea uşa şi îl ajuta să se dezbrace, fără nici cea mai mică urmă de ceremonie, el îşi aminti că pe soţia lui Yeschke o chema Leni. Care va să zică, în perioada cât stătuse în locurile de prăsilă

naziste, fusese păzit de propria lui nevastă! Apartamentul în care intrară nu era deloc îmbietor, mai ales că în toate camerele se aflau grămezi întregi de arme, ca şi cum s-ar fi aşteptat la un asediu. „Va trebui să ne grăbim”, spuse Leni, cutăţind încărcătorul unui pistol-mitralieră cu aceeaşi dragoste cu care alte femei îşi îngrijesc argintăria. „Führer-ul a căzut ieri...”

Hutzvalck fugi afară din casă, îmbrăcat aşa cum era, fără să-şi mai pună mantaua. Oamenii se fereau din calea lui, iar cei în uniformă luau poziţia de drepţi şi salutau. Disciplina, se pare, durase mai mult decât victoria! Încercase la trei cabine telefonice înainte de a găsi una cu aparat care să funcţioneze. Formă numărul lui Borovetz şi ascultă, cuprins de panică, apelul de la celălalt capăt al firului. Era ultima lui speranţă. Înţelegea acum de ce avuseseră nevoie de nişte ucigaşi, înţelegea de ce chiar şi cei mai loiali băieţandri din Hitleijugend refuzaseră să îndeplinească aceste ordine. Descoperise informaţii pe care nimeni nu le bănuia măcar. Telefonul suna însă în gol. Se urcă în maşină şi se îndreptă către pădurea în care îl duseseră în acea primă zi. Era o imagine ciudată — un înalt ofiţer SS croindu-şi drum prin hăţişuri. Bineînţeles, nu reuşi sâ descopere cabana de vânătoare. Frica îl cuprinse ca o boală. Se simţea acum îngrijorat pentru copiii săi, rămaşi la Praga. Îi era cu adevărat frică. Inima îi tresăltă în clipa când depuse raportul în ascunzătoarea cunoscută. Ştia că e deja prea târziu, totul era în zadar, tot ce făcea n-avea nici un rost, pentru că informaţiile sale nu mai puteau salva pe nimeni. Disperat, încercă să se gândească pe cine ar putea preveni, ce-ar trebui să facă, dar totul părea atât de fantastic... Era prizonierul propriei sale uniforme.

Nu-i mai rămăsese decât un lucru: să meargă la fosta locuinţă. Acolo descoperi trei familii venite din Prusia Orientală; caii lor păşteau liniştiţi în faţa casei. Nimeni nu avea idee încotro plecaseră cei cinci Hutzvalek; cel mai probabil spre vreo suburbie. Saluturile lor erau, totuşi, pline de entuziasm, căci îl recunoscuseră pe Yeschke, ucigaşul tuturor evreilor din Estonia. Yeschke, eroul estului arian. Le trântise uşa în faţă... Oare cum ar putea să-şi descopere familia? Ce trebuia să facă? Se întoarse la Holesovice devenit acum, aproape în întregime, un cartier german; cehii fuseseră mutaţi şi i se dăduse denumirea de „Micul Berlin”. Nu era nici o surpriză deci sâ vadă staţionând în

faţa uşii o limuzină mare, neagră, cu zvastica fluturând pe capotă. Îi deschise Leni, îmbrăcată cu o rochie tiroleză. Cu mişcări grăbite, îi îndreptă uniforma: generalul Kopfenpursch aştepta în sufragerie să-i dăruiască eroului-din-prima-linie — Yeschke — Crucea de Fier împodobită cu diamante.

“Dr. Müller a reuşit să-şi finalizeze experimentul în ultimul moment. Am adus cu mine tinerii ce ţi-au fost promişi. Acum poţi îndeplini ultimul ordin al Führer-ului...” spuse, în vreme ce-i prinse lui Hutzvalek în piept o cu totul altă decoraţie, şi ea cu bară de diamante. Completă cu glas abia auzit: “Frate!” Era Borovetz, nu Kopfenpursch. Aşadar, primise la timp informaţiile. Îi mulţumi iui Hutzvalek, în final, cu o privire caldă, iar de la „soţia” lui îşi luă un adio grăbit. De ce oare nu-l eliberase pe Hutzvalek de misiunea lui? Ce mai avea acesta de îndeplinit? Şi ce credea Borovetz despre cele ce făcuse? Farmacistul fugi după el, în stradă, şi-i strigă întrebările prin geamul automobilului, vorbind în cehă. Maşina se puse în mişcare.

„Fugi la Berna. Asta-ţi doreai, nu? În interiorul Crucii de Fier este ascuns un cec...” Răspunsul era în germană, apoi limuzina dispăru. Hutzvalek rămase de unul singur în mijlocul străzii. Abia după aceea realiză că în faţa lui, pe trotuarul opus, se aflau patru proaspeţi recruţi SS, unul mai înalt şi mai bine clădit decât altul, toţi semănându-i leit. Zâmbeau spre el, politicoşi şi servili — zâmbetul cu care Hutzvalek îşi întâmpina clienţii. Îi găsi de-a dreptul oribili.

Mai târziu, când detaşamentul lui Hutzvalek alegea cu grijă eprubetele cu probe din laboratorul situat la marginea oraşului, controlându-şi armele şi verificând încărcătura de dinamită de sub clădire, strigă la ei, fără să se poată stăpâni:

“N-are nici un rost să vă prefaceţi faţă de mine. Ştiu că nu sunteţi detaşamentul lui Yeschke, ci propria mea trupă. Iar legătura asta ucigătoare mă dezgustă, căci urăsc nazismul şi lupt împotriva lui. Vom trece, deci, de partea celorlalţi!” Spunând aceasta, îşi descărcă pistolul în spatele Leni-ei Yeschke, împiedicând-o astfel să cheme ajutoare. Fiii lui, nehotăriţi şi înspăimântaţi, se priviră unul pe altul neputincioşi. După un timp, primul din şir veni către el şi-i spuse, cu arma în poziţie de tragere:

“Habar n-am despre ce vorbeşti; ca să spunem adevărul, nici noi nu ne simţim prea fericiţi în privinţa a ce urmează să

facem. Să omori nişte puştani... Dar ne-au promis, ne-au spus că numai aşa putem ajunge în forţa specială de eroi, care urmează să acţioneze după război în Elveţia...”

“La naiba cu Elveţia! La naiba şi cu viaţa mea — nu-mi pasă decât de adevăraţii mei copii; ei nu vor fi doar caricaturi ale mele, vor avea posibilitatea să facă totul mai bine decât am făcut eu, vor fi capabili să înveţe din propriile-mi greşeli. Lucrul de care-mi pasă este existenţa celorlalţi...” Acela a fost, se pare, momentul în care şi-a dat seama că de când ştia ce înseamnă «Heil Herod» se schimbase complet. Nu mai era vechiul farmacist - devenit apoi SS-ist - Hutzvalek, pe care-l putea zări în faţa lui, multiplicat în patru exemplare ce-l ameninţau cu automatele încărcate. Ultimul Hutzvalek, chiar cel de lângă fereastră, îndreptase către el ţeava unei puşti-mitralieră. Îşi dădu seama că va trebui să-şi distrugă imaginea, să-l ucidă pe acest scrupulos vânzător devenit o ameninţare pentru un întreg oraş şi o întreagă generaţie. Nu era în stare să se schimbe, aşa cum făceau unii oameni, după cine ştie ce experienţă sau emoţie profundă, după sfatul sau exemplul altora. Trebui să tragă asupra lui însuşi, să se protejeze pe el împotriva lui, să-şi zdrobească multele capete, ca şi cum ar fi fost dragonul din poveste, până când, în cele din urmă, rănit în mai multe locuri, ajunse la maneta ce semăna cu întrerupătorul principal al unui aparat de măsură electric. O singură rotire a acesteia şi afacerea «Heil Herod» fu îngropată pe vecie. Trei zile mai târziu, în Praga izbucni insurecţia...

Cine era Dr. Müller?

Doctorul rămase tăcut, privindu-ne un timp pe fiecare.

“Aproape incredibilă toată povestea”, am zis eu, sceptic. “Aduce cu visul unui om nebun...”

“Chiar acolo l-am şi întâlnit pe Hutzvalek anul trecut, la casa de nebuni”, zâmbi iarăşi povestitorul. “Sau, mai curând, într-un sanatoriu de boli nervoase, unde mai fusese de câteva ori. Când Praga ajunsese să fie eliberată, l-au găsit sub ruinele unei clădiri distruse, de la marginea oraşului. Era în stare de inconştienţă de câteva săptămâni. Purta, e-adevărat, resturile unei uniforme germane, dar toţi membrii Gărzii Revoluţionare făceau la fel. S-a presupus că evadase din închisoarea Gestapo-ului de la Pankrac în timpul luptelor din luna mai şi că fusese rănit. Nu prea vorbea despre întâmplările prin care trecuse,

convins fiind că păreau de necrezut. Apoi, momentele de inconştienţă au început să reapară; a fost operat de mai multe ori — operaţii pe creier după care l-au tratat pentru o infecţie specifică într-un sanatoriu din munţii Tatra. Abia la vreo cincisprezece ani după război a reuşit să revină la o viaţă normală. Dar tot atunci au început să i se manifeste cu adevărat şi tulburările nervoase. Tânărul Hutzvalek, fiul său, care lucra ca angajat într-o farmacie naţionalizată, fusese arestat sub învinuirea de furt din magazin; iar fiică-sa fugise de-acasă pe când avea şaisprezece ani, trecuse fraudulos frontiera şi de-atunci nu mai primiseră nici un fel de veste din partea ei. E-adevărat, nu se afla la Berna... În săptămânile ce urmară, farmacistul începu să atace trecătorii în momentul în care i se părea că poartă fularele ridicate în mod suspect peste faţă sau când lăsau impresia că-şi ascund ochii în spatele unor ochelari fumurii.

“Tu eşti Dr. Müller!” obişnuia el să strige, după care chema un miliţian. Iar miliţia, de obicei, îl aducea drept la noi, la spital. Atacă în felul acesta pe un fost proprietar dc fabrică, un bărbat ce locuia în Hanspaulka şi pe care-l chema, într-adevăr, Müller; începu să-l bată pe directorul Casei Tineretului din Hodkovicky, al cărui nume era, din fericire, Vytiska; în fine, aproape că-l orbi pe un profesor dc istorie, nevoit să-şi pună ochelari negri din pricină că suferea de conjunctivită — nu-mi pot aminti acum numele lui.

“De ce faci una ca asta?” l-am întrebat eu. “De ce crezi că acel Dr. Müller al tău se ascunde printre noi” Şi, mai ales, cum şi-ar putea continua experienţele?”

“Dar tu nu priveşti în jur?” îmi replicase el. “Uită-te la familia mea, pentru care m-am sacrificat cu bună ştiinţă. Sunt întocmai aşa cum speram eu, şi băiatul, şi fata, ca şi cum nimic deosebit nu s-ar fi întâmplat, ca şi cum toate aceste milioane dc morţi nu s-ar interpune între tinereţea lor şi a mea. Nu s-au schimbat, aşa cum mi-am dorit. Am luptat cu mine însumi în zadar. M-am sacrificat degeaba...” Continuă să vorbească o vreme, apoi izbucni într-un râs jenat. După câteva zile i-am dat drumul acasă şi aceea a fost ultima oară când am mai auzit de el.

Rezumat

„Din cele spuse reiese foarte clar”, zise doctorul, „că o

experienţă pe subiecţi umani a fost totuşi efectuată — una ce ar putea da o soluţie problemei dumitale. În cazul pe care l-am descris, farmacistul s-a schimbat cu adevărat, ca urmare a propriei sale experienţe; a devenit în prezent o altă persoană, deosebită, gata să tragă în cei ce seamănă cu el, cel din trccut. A vrut chiar să-i schimb; pe toţi cei din jurul său. Faptul ar putea fi luat drept o dovadă în sprijinul teoriei noastre”.

„Dar dumneata ce părere ai?” nu m-am mai putut eu abţine şi am întrebat-o în mod direct pe blonda ce şedea în faţa mea. „Care e, de pildă, crezul dumitale?”

„Poftim?” încercă ea o jumătate de frază, după care căscă şi atunci mi-am dat seama că dormise buştean în tot acest răstimp. Scoase din poşetă un mic radio cu tranzistori, apoi îşi aprinse o ţigară. Era, cu adevărat, o mândreţe de fată! Răsunară şi primele acorduri muzicale. Jazz... Dar la întrebare nu mi-a răspuns.